

**NORDISKA MUSEETS OCH
SKANSENS ÅRSBOK 1958**

FATABUREN

NORDISKA MUSEETS OCH
SKANSENS ÅRSBOK

1958

Redaktion:

GÖSTA BERG · BENGT BENGTTSSON

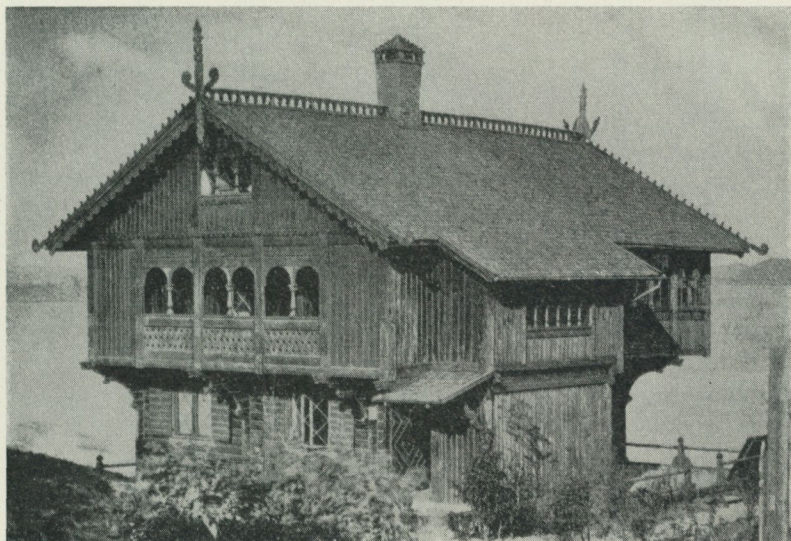
Redaktör: Bengt Bengtsson

Omslagsbilden återger ett stycke sidenbrokad, vävd senast 1765 av Abraham Ekstedt. Materialet är silke från "Mulbärs Plantagen vid Lunds Stad". Nordiska museet, Berchska samlingen. Se Ingegerd Henschens uppsats, sid. 47.

Tryckt hos Tryckeri Aktiebolaget Thule, Stockholm 1958

Djuptrycksplanscher från Nordisk Rotogravyr

CURMANSKA VILLAN I LYSEKIL

av Gunnel Hazelius-Berg

Curmanska villan, ritad av professor Carl Curman år 1873. Den första villan brann ner 1878 och återuppfördes med några smärre ändringar. Foto Carl Curman.

I Lysekils nyare del med hamnen och järnvägsstationen på den ena sidan och badanläggningen på den andra ligger den Curmanska villan. Den ligger där som en idyllisk oas inbäddad i grönska och med de gråa klipporna vid sin fot ännu spolade av vågorna. Moderna kajer slutar vid dess staket på båda sidorna och även inom dess väggar är det mesta bevarat från dess tillkomsttid. Här byggdes det första huset i fornnordisk stil år 1873 av professor Carl Curman, badläkare i och nydanare av badorten Lysekil. Denna byggnad brann ner redan efter fem år men återuppfördes 1880 i sitt nuvarande skick. Originalritningarna är bevarade och har vid årets undersökning kompletterats med sektionssuppmät-

Höganloftssalen i den Curmanska villan med den målade frisen av Eskil och Hanna Winge samt sin rika utsmyckning av hängkläden och andra textilier. Foto Claréus, Nordiska museet.

ningar etc. Vissa ändringar företogs vid nybyggnaden, ingången flyttades bland annat, men i stort sett följdes de gamla ritningarna. Byggnaden med sin framskjutande övervåning och sina inbyggda svalgångar i alla väderstreck är en fast sluten enhet som bör ses mot den omgivning i vilken den byggdes. Då låg klipporna bara med djupa förkastningssprickor och vind och väder kunde fritt spola runt alla sidor. Varje gnutta jord är senare ditförd. — Rummen grupperar sig i övervåningen kring höganloftssalen där hela takresningen ligger fri. Detta rum är liksom de övriga underbart väl bevarat — här är miljön obruten och man kan utan svårighet leva sig in i 1870-talets stämningsvärld. Kring väggarna löper Eskil och Hanna Wings fris med Sigurd Fafnesbanes dramatiska levnadsöden. Skriftställaren och pedagogen August Gödecke utgav år 1877 sin berömda översättning av Eddan och det är han som valt ut alla de sentenser som i rött pryder tak-

Sigurd klyver städet med svärdet Gram som Regin smitt åt honom. En av tavlorna illustrerande Sigurd Fafnesbanes saga. Skisser av Eskil Winge, oljemålning av Hanna Winge. Foto Claréus, Nordiska museet.

bjälkar och friser. Drättar och hängkläden smyckar takets bjälkar och snedfält. På den väggfasta hyllan står keramikfat och krus i brokig blandning. Möbler och lampor är tillverkade för rummet. Som bonader och mattor på bänkar och stolar återfinns en stor samling textilier vävda i röllakan och rosengång. Det är genuina föremål från skånska allmogehem uppköpta på 1880-talet för sitt nuvarande ändamål, liksom de blekingska hängklädena. En katalog har lagts upp över alla dessa prydnadsföremål liksom över husgeråd från samma tid. Ca 400 fotografier kompletterar nu ritningar och uppmätningar. Lyckligt nog finnes även schabloner till målade bårder bevarade, och dessutom en fin samling fotografier tagna av professor Curman själv både från hemmet och samhället.